

Nürnberški proces je imel zgodovinsko vlogo v razkrinkavanju fašizma in nacizma

Popustljivost sodnikov do štirih obtoženec je presenetila demokratično javnost

Moskva, 2. okt. (Tass.) V uvodniku z naslovom »Obsodba hitlerizma« piše »Izvestija«:

Človeštvo ne pozna podobnega sodišča, pa tudi ne podobne obsodbe. Po prvi svetovni vojni je nemški vojni zločinca cesarjem Viljemom na čelu uspelo, da so se izognili zasluženi kazni. To je pozneje opogumilo fašistične tolovaje. Göring in Ribbentrop sta gojila upanje, da se bosta v najslabšem primeru prav tako izognila odgovornosti za zagrešene zločine. Toda njihovo upanje je bilo prazno. Na srečo človeštva so sedaj na svetu čimtelji, ki jih pred četrto stoletja še ni bilo. Mogočna sovjetska država čuva nad mednarodno pravico. Široke ljudske množice vsega sveta so trdno odločene, opraviti z napadalnostjo. Mednarodno vojno sodišče, ki je bilo v preteklosti nekaj nepojmljivega, je v današnjih dneh postalo resnico. Nürnberški proces je potekel skladno z najboljšimi polnimi pravnimi predpisi. Postopek je zadovoljil najbolj tankovestne zahteve. Obtoženi so imeli vse možnosti, da se branijo — lahko celo rečejo, da je sodišče čisto, pokazalo preveč tankovestnosti v zvezi z zaščito njihove obrambne pravice. Ničče ne bo izpodbijal utemeljenosti pravne vrednosti izrečene obsodbe.

Nürnberški proces je imel zgodovinsko vlogo v razkrinkavanju fašizma in hitlerizma. Zverinski obraz se je pokazal sodnikom in bodočim pokolenjem v vsej ostudnosti. Vodstvo hitlerjevske stranke je priznalo za zločinsko organizacijo. Fašizem je zmes najbolj groznih zločinov, najbolj ostudnih zločinstev. Zanj ne sme biti priznana nobena pravica. Fašizem mora biti uničen, izbrisani iz obličja zemlje. V preteklosti so bili napadalci in napadalnost čisto predmet obsojanja; storitev so bili številni pozivi za opustitev napadalne vojne. Toda ničče ni šel preko besed. Sedaj je obsodba napadalnosti prvič dobila stvarno obliko v pravni obsodbi. Pravica je zmagala: vojni zločinci bodo sedaj prešli zasluženi kazni.

Zapisniki o zasedanju nürnberškega sodnega sveta bodo za večino ostali neizbrisani dokumenti o razkrinkanju fašizma in napadalnosti. Najbolj udarne in najbolj prepričljive strani tega dokumenta je napisalo sovjetsko pravo. Skozj usta svojih predstavnikov v Nürnbergu je govorilo sovjetsko ljudstvo. Borba za pravico obsodbe zločinskih hitlerjevskih kolovodij je trajala nad 10 mesecev tako v sodni dvorani nürnberškega sodišča, kakor tudi izven njegovih zidov. Zagovorniki so storili vse, da bi obtožene oddali s pregrado pravne kazistike. Zaščitniki fašizma vseh vrst, od prebivalcev Vatikana, pa do pla-

čanih pisnov Hearstovega publicističnega konzorcija, so z vsemi silami branili obtožence. Toda pravica je premagala nezakonnost, pravična stvar je zmagala. Sedaj hočejo reakcionarne sile izpodkopati prijateljsko sodelovanje Združenih narodov, ustvarjeno med vojno v blagor človeštva. Nekateri reakcionarni krogi skušajo omajati temelje sodelovanja med narodi. Delo nürnberškega mednarodnega vojaškega sodišča je pokazalo, da je življenje močnejše od vseh spletk.

Istočasno oni, ki so mnenja, da mora biti pravica trdna in dosledna, ne morejo odobravati onega dela obsodbe mednarodnega vojaškega sodišča, ki omiljuje kazni Hessa in oprošča Schachta, Papena in Fritscha. Ta popustljivost sodnikov bo povzročila presenečenje in obžalovanje v najširših slojih javnosti. Vloga teh štirih obtoženec v zločinih hitlerjevskega režima je zadosti dobro znana; nemogoče jo je zanikati in nemogoče jo je pozabiti. Kljub temu je večina nürnberških sodnikov, ne oziraje se na nasprotovanje sovjetskih članov sodnega sveta, našla sredstva, da je pokazala takšno presenetljivo dobrotost nasproti tem štirim zločincem. Prav tako je nerazumljivo, da mednarodno vojaško sodišče ni proglasilo Hitlerjeve vlade in nemškega vrhovnega poveljstva za zločinsko organizacijo. V Hitlerjevi vladi in v nemškem vrhovnem poveljstvu so snovali in udeležili vse zločine, zaradi katerih je sodišče smatralo za potrebno, poslati k vragu Göringa, Ribbentropa, Rosenberga in druge nacistične voditelje. Hitlerjeva vlada in nemško vrhovno vojaško poveljstvo se v bistvu nista v ničemer razlikovala od vodstva fašistične stranke »od Gestapa, SS in SD, ki so v obsodbi priznane za zločinsko organizacijo.

Dejstvo, da sodniki niso razširili te obsodbe na hitlerjevsko vlado in hitlerjevsko vojaško poveljstvo, je nedvomno resna napaka. Zgodovinarji nürnberškega procesa morajo priznati: sodišče je storilo le najbolj neobhodno potrebne stvari v interesu pravice. Vendar bo v Nürnbergu izrečena obsodba imela veliko vlogo pri moralnem in političnem porazu fašizma in uničenju njegovih korenin v vsem svetu. Obsodba bo svarilen opomin za vse, ki skrivaj, pod krinko namišljene miroljubnosti izpodkopavajo temelje miru in delajo za izbruh nove vojne. Obsodba, ki jo je izreklo mednarodno vojaško sodišče v Nürnbergu, je obsodba hitlerizma. Imela bo svojo vlogo v utrjevanju poveljnega sveta in organizaciji varnosti narodov.

Pariz, 2. okt. Z naslovom: »Proti nürnberški sramoti« se je pričela v Franciji — kakor poroča agencija »France Presse« — na pobudo bivših deportirancev, množična kampanja v znak protesta proti oprostitvi treh nacističnih vojni zločincev. Med kampanjo bodo zbirali podpise državljanov za revizijo tistega dela sodbe, ki se nanaša na oprostitve vojni zločincev. Seznanje s podpisi bo dostavila delegacija bivših deportirancev predsedništvu vlade.

Udarec svetovni demokratični javnosti

London, 3. okt. »Daily Worker« podarja v uvodnem članku, ki je posvečen obsodbi v Nürnbergu, da bo 1. oktober zabeležen v zgodovini kot svečan dan obsodbe, ko so bili fašistični zločinci, odgovorni za smrt in mučenja milijonov ljudi, obsojeni za svoje zločine nad človeštvom. Sklep sodišča o oprostitvi Schachta, von Papena in Fritscheja pa je velik udarec svetovnemu demokratičnemu javnemu mnenju. Mnogi bodo iz tega sklepali, da vplivi politike »premirja« še niso popolnoma prenehali.

Sovjetski sodnik je odločno izjavil, da se ne strinja s tem sklepom ter s sklepom, da se nemška vlada, generalni štab in vrhovno poveljstvo ne obsodijo. Če bi bili vsi obtoženci obsojeni, bi bil to dosleden zaključek procesa, ki bi bil v skladu s pričakovanim ljudstvom. Ni nobenih opravil za oprostitve Schachta, finansierja nemškega orožarstva, von Papena, ki je bil najbolj zloglasni diplomat v nacistični službi, in Fritscheja, ki je bil glas Göbbelsa. Ta oprostitve je madaž na uspehu, ki je bil dosežen v Nürnbergu, vendar pa je svet sedaj bolj čist.

Sklep zaveznškega kontrolnega sveta

Berlin, 3. okt. (Tass.) Zaveznški kontrolni svet v Nemčiji je izdal naslednje sklepe v zvezi z obsodbami mednarodnega vojaškega sodišča:

a) Kontrolni svet je sklenil, da se predlože vsi protokoli procesa v preučevanje pravnemu oddelku zaveznške kontrolne komisije.

b) Kontrolni svet je sklenil, da se mora prošnja za pomilostitev, ki bi jo vložila oseba, obsojena na smrt, poslati kontrolnemu svetu in izročiti sekretariatu mednarodnega vojaškega sodišča v štirih dneh po izreku obsodbe, sicer ta prošnja ne bo sprejeta.

c) Kontrolni svet je določil komisijo štirih vojaških komandantov, — po enega iz vsake cone, — ki bo odgovorna za izvršitev obsodbe mednarodnega vojaškega sodišča.

d) Kontrolni svet je zadolžil finančni oddelk, da zagotovi izvršitev določb katere koli obsodbe, ki se nanaša na upravljanje imovine obsojenih.

Avstrija bo zahtevala izročitev Papena in Schiracha

London, 2. okt. (Reuter) Avstrijsko ministristvo za pravosodje je objavilo 1. oktobra, da bo zahtevalo izročitev von Pappena in bivšega voditelja hitlerjevske mladine ter gaulajterja Avstrije von Schiracha, da bosta bila obsojena v Avstriji.

Kulturni festival v Dolnji Lendavi

Je zájel k sodelovanju vso ljudstvo. Prireditve igriških družin v raznih krajih so dobro uspeli v zadovoljstvo gledalcev in igracev in so bile tudi dobro obiskane. V Dolnji Lendavi je bila v Titovem domu akademija s pestrnim sporedom, nastopil je moški zbor, baletna skupina, telovadna skupina ter godba na pihala. Naslednji dan je nastopila igraška družina iz Kola in uspešno rešila svojo vlogo. V soboto je lendavska družina nastopila z Lipahovo igro »Glavni dobitek«. Igralci so dokazali, da so stopili dobro pripravljeni na oder.

V nedeljo dopoldne je bila povorka ter kulturni nastop. Kot zaključek kulturnega tedna je bila popoldne tekma za prvenstvo države med FD Partizanom iz Beograda in domačim FD Nafto, ki se je končala z zmago prvega 2:0 (1:0).

Kulturni festival v okraju Dolnja Lendava je dobro uspel, za kar gre zahvala vsem prirediteljem ter okrajnemu prosvetnemu odboru.

Prvo poročilo o delu uprav »Socialnega fonda OF« v mesecu avgustu 1946

Na podlagi čl. VIII Statuta »Socialnega fonda OF« in čl. 14. Poslovnika o poslovanju »Uprav socialnega fonda OF«, izpolnujoč načelo javnosti, izdaja Uprava socialnega fonda pri IOOF za mesec avgust poročilo:

	Ljublj. okrož.	Ljublj. mesto	Maribor	Celje	Novo mesto	Skupaj v LRS
Število okrajnih USF, ki so poslale poročilo	4	8	9	3	1	25
Število krajevni USF, ki so poslale poročilo	66	—	22	—	1	89
Število rednih podpornikov SFOF v teh enotah	16.935	4974	1128	58	70	23.165
Skupno vplačani zneski v teh enotah	Din 291.956	Din 218.646	Din 7190	Din 390	Din 350	Din 518.532
Poprečno na osebo	Din 17	Din 44	Din 6	Din 6	Din 5	Din 22

Okrožje	Skupno vplačanih din		Od tega zadržale odnosno prejel USF:	
	Krajevne	Okrajne	Okrajne	USF in IOOF:
Ljubljana	Din 291.956.—	Din 58.391.20	Din 58.391.20	Din 58.391.20
Ljubljana mesto	Din 218.646.—	Din —	Din 87.458.40	Din 43.729.20
Maribor	Din 7.190.—	Din 1.438.—	Din 1.438.—	Din 1.438.—
Celje	Din 390.—	Din 78.—	Din 78.—	Din 78.—
Novo mesto	Din 350.—	Din 70.—	Din 70.—	Din 70.—
LRS	Din 518.532.—	Din 59.977.20	Din 147.435.60	Din 103.706.40

Od zneska 207.412.80 je izplačala USF pri IOOF pogorelcem v Turjah nad Hrastnikom Din 50.000.—
Ljubljana dne 4. oktobra 1946.

UPRAVA SOCIALNEGA FONDA PRI IOOF

V Srbiji so končana dela na Posavskem prekopu

Ob priliki dokončne dograditve Posavskega prekopa se je vršila 1. oktobra velika svečanost, na kateri so pozdravili zbrane graditelje mladince predsednik vlade Ljudske republike Srbije dr. Blagoje Nešković, minister za gradnje Aleksa Tomić, minister za poljedelstvo Mlivoj Smiljanić, podpredsednik ljudske skupščine Srbije Radovan Grujić, predstavnik Jugoslovanske armade generalmajor Božidar Maslarić, zastopnik glavnega odbora ljudske mladine Radenko Bročić, podpredsednik Centralnega sveta ljudske mladine Jugoslavije Slavko Komar in komandant delovnih enot na mladinski progij Ico Blažoš. Proslave so se udeležili tudi predstavniki ljudskih oblasti iz okolice in antifašističnih organizacij, dalje predstavniki mladine iz vseh krajev dežele, predstavnik Izvršnega komiteja Svetovne federacije demokratične mladine K. Bupala in predstavnik ameriških vl. sokošolcev.

Sred okrašenemu trbunso so korakale delegacije prve in druge izmene mladince šestih brigad tretje izmene. Ko so se brigade razvrstile so predletali ukaz štaba mladinskih delovnih enot o končanem delu. Mreža posavskih kanalov je bila prekopana 10 dni pred določenim rokom. Dela za izsuševanje posavskih močvirij in prekopavanje kanalske mreže so pričela 25. maja. V 103 dneh je izkopala celovna mladina 107 m³ zemlje. Celokupna vrednost izvršenih del znaša 9 milijonov dinarjev.

Kljub mnogim težavam je 3500 mladincev iz Srbije in Vojvodine prekopalo v 4 mesecih in v treh izmenah 41 km odvodnih kanalov. Na ta način je izvršila mladina Srbije svojo obveznost, ki jo je prevzela na III. kongresu Ljudske mladine Jugoslavije in pripomogla tako k obnovi naše domovine. Z izsušitvijo teh predelov bo možno izkoristiti preko 4000 ha najbolj plodne zemlje, zdaj obvarovane pred poplavam.

Z osušitvijo teh velikih močvirij bo odstranjeno tudi legio komarjev, ki prenašajo malarijo. Tako bodo ti nekdanji najbolj nezdravi kraji v Srbiji izpremejeni v plodne njive, ki bodo lahko preživljale 25.000 ljudi. To, kar v bivši Jugoslaviji niso mogli izvršiti v 20 letih, so storile mladinske roke v 103 dneh.

Graditelji mladinci so poslali s poslave pozdravno brzojavko maršalu Titu in graditeljem mladinske proge. Na koncu je bila svečano izročena prehodna zastavica 11. valjevski brigadi, ki se je posebno izkazala pri zaključnih delih na prekopu. Stab mladinskih delovnih enot je tudi sklenil, da se sestavi iz vseh brigad posavske tretje izmene mladinske delovne brigada Srbije, ki bo nadaljevala svoje delo na Mladinski progij.

Slovenjegoriška mladina gradi negovsko cesto

Zgodovina Negove blizu severne meje se začne četrto velikega in starega negovskega gradu, ki je nekdo gospodarij slovenjegoriškemu ljudstvu. Pred vojno je bil grad v obširnem posestvu last kneza Tratmansdorfa, pomni pa tudi že druge tuje lastnike. Med okupacijo je bil grad večinoma prazen. Negova in okoliške vasi so brez ceste, blatni kolovozi s strmnimi klanci so edina zveza z ostalimi kraji. Negovcem so sicer obljubljali cesto že v stari Avstriji in potem v predaprilski Jugoslaviji, do gradbenih del pa ni prišlo nikoli. Danes pa novo cesto po 17 mesecih svobode brez propagandnega obljubljanja gradi naša mladina.

Negovski grad še ni imel tako zadovoljnih in veselih prebivalcev kot so brigadniški 1. radgonske mladinske delovne brigade »Janka Jankovića-Jovota«. Cesto gradijo dober kilometer od vasi. Na delo odhajajo zgodaj, že pred peto jutraj. S krampji in sekirami prebijajo skozi gozd pot novi cesti, ki bo 4 km dolga povežala dve cestišči in za 7 km skrajšala avtobusno progo Maribor—Ljutomer. Nova cesta od Sv. Benedikta k Negovi pa ne bo važna samo za okoliške kmete in žetlarje, temveč še prav posebno za gospodarstvo negovske vinogradniške zadruge, ki ima 70 oralov vinogradov, in za državno gozdno oskrbništvu, katero bo letno izvažalo čez 3000 kubikov lesa.

Brigada je sedaj pri najtežjem delu — kopanju drevesnih štorov. Tudi pol dneva zamudi po pet mladincev in sva štor. Nič manj dela ni s kopanjem trde zemlje in z ruvanjem manjših štorov in korenin. Vendar je skupina 22 mladincev v 7 delovnih urah izkopala in speljala 30 m daleč tudi že po 60 kubikov zemlje.

Delovni bataljon Srečka Kosovela

V vrsto zavedne delovne mladine, ki požrtvovalno pomaga pri obnovi in izgradnji porušene dežele, se je vključil Delovni bataljon Srečka Kosovela. Mladinci in mladinke s Krasa in Vipavske doline že vse polje in tudi zdaj na jesen pridno pomagajo graditi železniško progjo in most

pri Prestranku. Bataljon je razdeljen v dve četi, ki sta v 24 dneh naložili, prepeljali in razložili 3212 m³ gramoz, kar predstavlja vrednost 257 tisoč 348 lir. Vsak dan delajo na progji po šest ur. Vse ostali čas uporabljajo marljivi mladinci za razna predavanja, sodelujejo v čitalnih krožkih, uče se in seznanjajo z vsemi političnimi problemi, bavijo se s fizkulturo, se izpopolnjujejo na raznih kulturnih prireditvah, skratka vzgajajo se in vsestransko grade. Udeležujejo se tudi skupnih sestankov okoliške mladine.

Dne 22. septembra so na svečani prireditvi proglasili za udmurka tor. Canculo Antona iz Radobove vasi pri St. Petru, ki je v dobi enega meseca stalno naložil, prepeljal in razložil s svojo skupino dvakrat več vagončkov gramoz kot vsi ostali delavci. Pohvaljene so bile tovarišice Cermelj Dorica iz Gojavevega, Jernečič Francka iz Goč pri Vipavi, Kodelja Rada iz Budanj Peršič Lenčka iz Šmihela pri Sempasu, Humar Erna iz Sempasa, Spacapan Genija iz Ozeljana, Štrukelj Lojzka iz Šmihela pri Sempasu. Pohvalo so si zaslužile, ker so bile tako pri delu kakor pri učenju najbolj vsešne in marljive.

»Tako in nikakor drugače« pišejo Kosovelovci, — odgovarjamo vsem onim, ki nas skušajo ovirati pri delovanju poletu. Mi hočemo, mi zahtevamo, kar je naše. Pokazimo prav vsi z aktivnim sodelovanjem pri premovanju za priključitev Primorske k Titovi Jugoslaviji, da to res hočemo, da smo v resnici vredni njeni sinovi, njeni pripadniki. Ni in nikoli več ne bo tistega, ki bi nam krojil postave in postavljaj oblast, ker to smo si sami postavili in jo bomo tudi sami podprli z vsemi silami.«

Obnova železnih mostov v Srbiji. Ministrstvo za gradnjo Ljudske republike Srbije je ustanovilo takoj po osvoboditvi sekcijo za obnovo žel. mostov, ki naj bi popravila ali vsaj začasno usposobila mostove na največjih cestah v Srbiji. Sekcija je obnovila že skoraj vse mostove, tako tudi most pri Glogovcu preko Morave na cesti Jagodina-Despotovac. V začetku tega meseca je bil ta veliki most do kraja obnovljen in izročen prometu. Zdjaj je v gradnji most na cesti Svilajnac-Markovac. Tudi gradnjo tega mostu, kakor vseh ostalih podpira ljudstvo s prostovoljnimi delom in prevozom materiala.

Gradnja cest v Črni gori. Za gradnjo novih in obnovo starih cest v Črni gori je gradbeno ministrstvo Ljudske republike Črne gore obnovilo kredit 48.175.000 dinarjev. Vseh 23 letih stare Jugoslavije ni bilo za ceste v Črni gori toliko poskrbljenega kakor samo v poldnevnem letu Ljudske občasti. V zadnjih treh mesecih so pričeli z vso vno graditi devet velikih cest, tako n. pr. cesto iz Rožaja v Berane, ki bo vezala Črno goro s Kosovom in Metohijo in za katere gradnjo je odobren kredit 25.000.000 dinarjev. Velikega pomena bo cesta Virpazar-Petrovac in to zaradi izkoriščanja velikih količin kaolina v bližini Petrovca ter zaradi zveze z morjem proti Kotoru in Dubrovniku. Nova cesta od Vražjega jezera do žabljaka bo zlasti važna za turizem, do čim bo cesta Dub-Cučec-Orahovo vezala zakotne vasi, peljala do Čumajgeje in Beče Poljane, kjer se nahajajo velike količine belega boksa in ogromni kompleks bukovich in smrekovich gozdov. To bo obenem najkrajša zveza Črne gore s Hercegovino.

V zalvu Boke Kotorske so vzpostavili paroplovni promet. Te dni je odplul iz Boke Kotorske prvi parnik »Plav«. To je prvi parnik železne konstrukcije, ki bo opravljaj promet po osvoboditvi naše dežele v zalvu Boke Kotorske.

Parnik »Plav« bo vdrževal redni promet na progij Tivat-Kotor. S tem bo znatno olajšan prevoz potnikov v tem predelu.

Protest sovjetskega zastopnika proti razsodbi

Nürnberg, 2. okt. (Tass) Po prečitaniu sodbe, ki je bilo zaključeno ob 15.40, je podal predsednik sodišča naslednje izjavo:

»Predstavniki Sovjetske zveze — član mednarodnega vojaškega sodišča — zeli, naj se vpiše v zapisnik, da se ni strinja z odločitvijo sodišča glede obtoženih Schachta, von Pappena in Fritschea. Sovjetski predstavnik trdi, da bi morali biti obsojeni, ne pa oproščeni. Prav tako se ne strinja z odločitvijo glede vlade Rei-

cha, generalnega štaba in vrhovne komande ter trdi, da bi morala biti proglašena ta predstavnika za zločinske organizacije. Končno se ne strinja z odločitvijo, ki se nanaša na izrek kazni proti obtoženemu Hessu, in trdi, da bi moral biti obsojen na smrt, ne pa v desmrtno ječo.

Njegovo mnenje o tem, da se glede tega ne strinja z odločitvami sodišča, bo podano pisмено in priloženo sodbi. Objavljeno bo, kakor hitro bo to mogoče.«

Nezadovoljstvo v obsodbo v Franciji

Pariz, 2. okt. (AFP) Časopisje obširno komentira sodbo mednarodnega vojaškega sodišča v Nürnbergu. Na splošno so vsi nezadovoljni zaradi osvoboditve treh ljudi iz skupine poglavitnih vojni zločincev.

V članku z naslovom »Skandalozna oprostitve« piše »Résistance«, da osvoboditev Schachta in von Pappena ni samo nesmisel, temveč uničuje tudi sam razlog sojenja. Ali ni bil glavni namen, da pridejo pred mednarodno vojaško sodišče le glavni storilci, duhovni tvorci nacističnih zločinov, ne pa »nepomembne osebe«!

Glasiilo Komunistične partije Francije »Humanité« je objavilo članek Pierre Courade, v katerem je rečeno:

»Monako... Nürnberg! to je žalitev vseh mučencev za svobodo in poziv lašnikom trustov in tvorcem hitlerizma, naj ponovno prično svoje delo. V resnici pa ta obsodba ni presenetljiva. Obsoditi von Pappena in Schachta bi pomenilo obsoditi zveze

nemških finančnih krogov z mednarodnimi finančnimi krogi, pronemsko politiko Vatikana, ki je z njim von Pappen podpisal konkordat leta 1938; prav tako pa bi pomenilo tudi obsoditi gnusna pogajanja, ki je o njih »Times« med Schachtovim obiskom v Londonu meseca januarja 1939 napisal: »Verujemo, da je predsednik Reichsbanke prepričljivo obrazložil idejo o razširitvi nemškega življenjskega prostora proti vzhodu, ki bo v bodočnosti koristno polje za inozemske kapitale in za gospodarsko sodelovanje med Nemčijo in Veliko Britanijo.«

V članku z naslovom »Žalitev, prizadeta ljudski zavesti«, piše »Populaire«: »Trije obtoženci so oproščeni, dočim je sedem drugih uslo morišču. To je zmaga Vatikana in visokih mednarodnih finančnih krogov.«

List »Franc-Tireur« piše: »Ali more kdo to imenovati pravico? Svet je veroval, da ne bo nikdar kaj bolj groznega, kakor je bil zasovraženi nacizem. Se nekaj hujšega je, in to je nacizem, ki je oproščen grehov.«

Petnajst izmed dvaindvajsetih največjih nacističnih vojni zločincev na zatožni klopi v Nürnbergu. V prvi vrsti sedijo od leve proti desni: Herman Göring, Rudolf Hess, Joachim von Ribbentrop, Wilhelm von Keitel, Hans Frank, Wilhelm Frick, Julius Streicher. V drugi vrsti sedijo: Dönitz, Erich Raeder, Baldur von Schirach, Fritz Sauckel, Alfred Jodl, Fritz von Papen, Arthur Seyss-Inquart, Albert Speer. — Obtoženi dr. Ley je med sodno razpravo izvršil samomor.

PRISPEVAJTE V TISKOVI SKLAD ZA PRIMORSKO, KOROŠKO IN IZSELJENCE

Na predvolilnih sestankih dokazuje ljudstvo svoje veliko zaupanje v Osvobodilno fronto

Maribor, 3. oktobra. Po vsem mariborskem okrožju so bili v zadnjih dneh predvolilni sestanki, na katerih je ljudstvo izbralo kandidate. V okraju Maribor - okolica so bili širši sestanki aktivistov in množičnih organizacij po volivnih enotah. Udeležba je bila povsod zelo velika in tako je n. pr. pri Sv. Lenartu, kjer so postavili za kandidata Ulriha Toneta - Kristla, nastala prava borba, kdo bo podpisal. Ljudstvo je določevalo, sprejemalo in izbiralo kandidate, ki bodo zastopali njegove koristi. Zanimanje za kandidate je bilo vsepovsod zelo živo in skoraj vsi predlagani kandidati so bili sprejeti z navdušenjem. Na zborovanjih so ljudje razpravljali predvsem o gospodarskih vprašanjih. Zelo so zadovoljni, da je izvršena dokončna odmera davkov, ki štiti maloga človeka. Na teh sestankih so tudi razpravljali o lažeh, ki jih širijo protiljudske klike na predelu Slo. gorice. Obsojali in razkrinkavali so zlonamernost teh govoric, s katerimi skušajo nekateri zavirati naš gospodarski in politični razvoj in napredek. V okolišju Ruše so postavili za kandidata tov. Černeta, člana okrožnega odbora; v Selnici ob Dravi tov. Leona, predsednika okrajnega odbora Maribor okolica. Na zborovanjih je bila velika udeležba žena, ki so predlagale kandidate in si zahtevale smernice, kako bodo zajele z drobnim delom vse žene. Aktivisti so na teh konferencah sprejeli nalogo, da bodo osnovali širše agitacijske grupe v teh krajih in preko njih prikazali delo naše ljudske oblasti in gospodarski uspeh. Dejali so: Naše delo je lahko, ker lahko pokažemo na velike gospodarske uspehe, n. pr. na elektrifikacijo v Slovenskih goricah in regulacijo Pesnice. Volivna enota Pesnica je napovedala volivni enoti Sv. Jakob tekmovanje v volivni udeležbi. Ravno tako so bili sestanki tudi po vseh volivnih enotah v okraju Murska Sobota. Na vseh sestankih, ki so bili zelo živahni, so delavci obravnavali gospodarska vprašanja, predvsem odkup žita. Govorili so tudi o govoricah, ki jih širijo sovražne klike, predvsem o značaju volitev, češ da so ponovitev lanskih. Obsodili so te govorice in sklenili, da bodo s polno volivno udeležbo popravili volivne rezultate preteklega leta. Teh sestankov se je udeležilo izredno mnogo žena, ki so prav živahno sodelovale v razpravljanju in pri izbiri kandidatov. Na vseh sestankih so se aktivisti pomnili o pomenu

volitev. Med kandidati, ki so jih postavljali, so najboljši aktivisti in požrtvovalni delavci iz vseh področij gospodarskega in javnega življenja. V volivni enoti Murska Sobota so izbrali za kandidata tov. ministra dr. Ferda Kozaka, za njegovega namestnika pa tov. Jug Karla, kleparja iz Murske Sobotice. V volivni enoti Petrovec so postavili tov. Kušmelja, za namestnika pa tov. Barbariča. V okraju Gornja Radgona sta bila v soboto in v nedeljo dva večja sestanka aktivistov in kot uvod v volivno kampanjo je bilo mnogo manjših sestankov po volivnih enotah. Tudi kandidate so izbrali. Na teh sestankih je bila poudarjena enotnost vsega delovnega ljudstva ne glede na nvo priseljene koloniste in stare bivalce. Na predvolilnem sestanku aktivistov volivnih enot Slatina Radenci, Muršček in Kapela so se po govoru sekretarja prezidija SNOS-a tov. Fr. Lubeja v živahni diskusiji aktivisti načrtno pripravili za volitve. Še bolj kot dosedaj bodo pred volitvami povezani v skupnem delu, pokazali bodo, da so ponosni na Osvobodilno fronto in na Komunistično partijo, ki je porok njihovih priborjenih pridobitev. Dogovorili so se za medsebojno tekmovanje volivnih enot v pripravah in v udeležbi. Slovenske gorice bodo 27. oktobra pokazale, da za protiljudske klike, ki hočejo varovati v teh obmejnih krajih, ni mesta in da so strnjene v Osvobodilni fronti, odločne braniti priborjene in ustvarjene pridobitve. Tudi v Mariboru so bile v zadnjih dveh dneh predvolilne konference po vseh volivnih enotah. Tako je bil v torku v Pobreški četrti sestanek vseh aktivistov, v sredo zvečer pa je bil v fizikturni dvorani na Pobrežju množični sestanek, namenjen delu in organizaciji delavcev v predvolilni kampanji. V Magdalenski četrti so postavili za kandidata tov. Greifa, člana odbora ESZDN Slovenije. Predlog je bil soglasno sprejet; za namestnika je bil postavljen tov. Marki Jože. V Studenski četrti so postavili za kandidata ministra za finance tov. Poliča Zorana in za namestnika tov. Komuta. Tudi v Tezenski četrti so že izbrali kandidata. Vsi predvolilni sestanki v Mariboru in vsem okrožju so pokazali, da se ljudstvo zaveda važnosti in pomena volitev v Ustavodajno skupščino LRS. S polnoštevilno udeležbo bodo pokazali svoje zaupanje v Osvobodilno fronto in izbrane kandidate.

Svečanost pehotne oficirske šole JA

Sarajevo, 2. okt. Te dni se je zaključil prvi tečaj pehotne oficirske šole, na katerem so izpopolnili svoje strokovno znanje oficirji, komandirji in komandanti, ki so zasluženo pridobili svoj čin kot borec in sposobni voditelji na bojnem polju. Ob zaključku tečaja je bila svečanost, ki so ji prisostvovali tudi predsednik vlade LR Bosne in Hercegovine Rodoljub Čolaković, minister za notranje zadeve Bosne in Hercegovine Uglješa Danilović, odposlanec generalnega štaba generalajntant Mihajlo Apostolski, polkovnik Blažo Džuričić in predstavniki Ljudske fronte, AFZ, Ljudske mladine in sindikatov. Ko je generalajntant Apostolski pregledal razvrščene oddelke gojenčev, je major Vlado Strugar otvoril svečanost s krajšim pozdravnim govorom. Odposlanec generalnega štaba generalajntant Apostolski je pohvalil predavatelje in dijake šole, ki so vložili vso energijo v to, da bi šola dosegla čim večji uspeh. Poudaril je, da je učenje dolžnost vsakega oficirja do ljudstva. Predsednik vlade LR Bosne in Hercegovine Rodoljub Čolaković je prislošno nagovoril s temi besedami: »Tovariši oficirji! Prišel sem k vam, da vam v imenu vlade naše republike čestitam in da skupno prebijemo to lepo slavo. Ljudstvo naše dežele je upravičeno ponosno na svojo armado. Ljubi jo. To je povsem naravna stvar, kajti ta armada je zrasla iz ljudstva. Ljudstvo čuti v njej zvestega čuvarja svojih pridobitev. Po osvoboditvi je nastala za državno vodstvo naloga moderniziranja naše armade. Maršal Tito postavlja to vprašanje z vso ostrino. Resnično smo ponosni na to, da smo imeli moči, s koli odvzemali orožje sovražniku, nočemo pa, da bi naše ljudstvo še kdaj prišlo v tak položaj. Vam — je nadaljeval predsednik Čolaković — bo zaupana vzgoja stotih in stotih mladih ljudi. Pomislite samo, kakšno bo vaše delo, ko bodo prišli v vojašnico novinci. V teku vojne ste imeli posla z dobrovoljci. Danes pa imate nabornike, ki bodo prišli v vojašnico po vojaški obveznosti. Predvsem jih morate naučiti vojaškega posla, poleg tega pa morate v vojašnici še bolj vzgojiti našo armado in našo pehoto. Pokazati morate veliko potrpljenja do tistih, od katerih boste zahtevali to, kar zahteva vojaška disciplina. S svojim postopkom z njimi, z vsakim izmed njih, boste pokazali, da naša armada ni taka, kakor je bila vojska stare Jugoslavije. Pri vašem nadaljnjem izgraževanju je na prvem mestu vaša vojaška vzgoja. To, kar ste se naučili, je samo začetek. Z vztrajnim delom se morate izpopolnjevati. Niti en naš

ljudski oficir ne sme pozabiti, da je državljani naše FLRJ, da mora vedeti vse to, kar se v njej dogaja, da mora spremljati njen razvoj, da mora vedeti za vse, od česar živi naše ljudstvo, vse, na kar nas dnevno poziva maršal Tito, spremljati mora obnovo in izgradnjo, skratka vedeti mora, kaj se godi po vsej državi, kaj delajo njegovi tovariši, ki opravljajo druge posle in ki drugače kažejo svojo ljubezen do domovine. Imeti morate široko obzorje. Mogoče številni izmed vas niso imeli prej prilike, da bi se spoznali s kulturnimi dobrotami. Danes imate možnost, da razširite svoje duhovno obzorje in to vam bo pomagalo, da boste boljše razumeli svoj vojaški poklic. Ob zaključku svojega govora je predsednik Čolaković rekel: »Naša armada ne bo nikoli ogrozila svobode kakega naroda na svetu, ker je zrasla v deželi, ki je svobodoljubna in napredna. Mi ne rožljamo s sabljo, toda ne želimo si nič bolj, kakor da živimo v pravičnem miru, da lahko gradimo našo deželo, da stopamo po veliki zgodovinski poti, ki nam jo je pokazal maršal Tito.« Govor Rodoljuba Čolakovića so navzoči navdušeno pozdravili z vzklikanjem. Nato se je v imenu slušateljev zahvalil komandi šole eden izmed tečajnikov, ki je poudaril, da je šola ustvarila pogoje, v katerih se bodo slušatelji razvili v voditelje moderne armade. S posebnim poveljem komande šole so bili pohvaljeni številni predavatelji, člani štaba šole in slušatelji tečaja za vzgladno delo in izvrševanje službe. Svečanost so zaključili z mimohodom slušateljev s predavatelji na čelu. **Nabori v varaždinskem okrožju** Varaždin, 2. okt. Po vseh okrajih varaždinskega okrožja so nabori vojnih obveznikov za sužbo v JA. Po vseh krajih je odziv mladeničev stodošten, poleg tega pa se še veliko število obveznikov javlja celo brez poziva. Naborniki prihajajo pred komisije v skupinah z zastavami in med pesmijo. Veliko število teh mladeničev, ki danes stopajo pred naborno komisijo, se je proslavilo na delih pri obnovi dežele: pri gradnji Mladinske proge, pri gradnji ceste Džurmanec-Pregrada, pri regulaciji Trnave v Medjimurju in pri gradnji železniške proge Cerje-Tužno-Ladanje. **VREMENSKA NAPOVED ZA PETEK 4. OKTOBRA** Dopoldne oblačno popoldne dejna razjasnitve.

Obtoženi dr. Alojzij Stepinac ne more ovreči niti ene obdolžitve obtožnice

Zloraba cerkve in vere v politične namene je jasno dokazana

Zagreb, 3. oktobra. Danes se je še ves dan pred vrhovnim sodiščem LR Hrvatske nadaljevalo zaslišanje obtoženega nadškofa dr. Alojzija Stepinca. Soobtoženi Kulin je ponovil svojo izjavo, da si je v nadškofijskem dvorcu takoj pridobil zaupanje, čim je povedal, da pozna ustaško vohunko Lelo Sopijanec, ki je vzdrževala zveze med dr. Stepincom in teroristi v Trstu. Ze pri prvem obisku v nadškofijskem dvorcu je dobil vtis, da

obstoja tesno povezana organizacija. Javni tožilec je prebral nato več dokumentov o zvezah nadškofa dr. Stepinca z nemškimi gestapom. Da bi gestapo zaupal zagrebškemu nadškofu, so na njegovo željo pripeljali v Zagreb tri redovnike iz Poljske, gestapovski agent Heger pa se je pustil celo posvetiti za duhovnika, da je mogel vzdrževati čim tesnejše stike z vodilnimi cerkvenimi krogi in nadzirati njihovo delovanje.

Kakšna je bila Stepinčeva dobrotelost

Obširna razprava se je razvila o delovanju škofijskega dobrotelnega društva »Caritas«, ki so ga oblasti zaradi nemorale, korupcije in črnoboržijanstva morale celo razpustiti. Iz objavljenih dokumentov je razvidno, da je služilo to društvo kot krinka za črnoboržijanstvo raznih kanonikov in drugih duhovnikov. Kakšna je bila dobrotelost tega društva, kaže tudi izpoved ravnatelja duhovnika Dumića. Partizanske otroke, ki so jih ustaši nasilno privedli v Zagreb, so nastanili v nadškofijskem cvetličnjaku. Ležati so morali na tleh. Za hrano so skrbeli zavedni meščani, ker nadškof ni hotel dati niti kapljice mleka, čeprav je imel v hlevih 110 molznih krav, kanonik Ferdo Rožič pa je naročil: »Naženite to golazen, preveč smrdi!« Za preskrbo teh otrok in drugih beguncev so zbrali milijon kun, toda od vsega tega niso dobili nič, ker so ves denar uporabili za črno borzo. Kanonik Rožič je samo enkrat dal na razpolago vašon gnilega krompirja, ki ga drugod ni mogel prodati. O vsem tem je bil

pisмено obveščen obtoženi dr. Stepinac, ni pa proti temu ničesar ukrenil. Premestil je samo neko sestro, ker mu je ovadila razvratno življenje nekaterih visokih duhovnikov z razuzdanimi usmiljenimi sestrami. Ko pa je naposled posegla vrnos ljudska oblast in napravila red, jo je nadškof dr. Stepinac napadel v svojem pastirskem pismu, češ da preganja celo dobrotelost. Javni tožilec se je ponovno vrnil na trditve v pastirskem pismu o preganjanju duhovščine ter je prebral niz dokumentov, ki dokazujejo, da ni bil niti en duhovnik obsojen zaradi tega, ker je bil duhovnik, marveč zato, ker so bili ustaški zločinci, ovaduhni in gestapovski vohuni. V dokaz, kako milo nastopa proti takim ljudem ljudska oblast, je javni tožilec ugotovil, da so celo v sodni dvorani navzoči duhovniki, proti katerim obstoj težko obremenitno gradivo, pa jih vendar ni še nihče klical na odgovor, da bi se jim dala prilika popraviti svoje grehe.

Dr. Stepinac je prejel sto milijonov kun za svoje pastirsko pismo

Kako daleč je šel nadškof dr. Stepinac v svoji uslužnosti fašizem in ustašem, najbolje dokazuje način, kako je prišlo do pastirskega pisma, ki ga je na njegovo pobudo izdal episkopat meseca marca 1945, tik pred zlomom NDH in pobegom ustaške vlade. Takrat, ko so iskali na vse strani rešitve bilke, je bila ustaškemu režimu nujno potrebna pomoč cerkve. Nadškof dr. Stepinac je na to pristal. Ustaška vlada je izdelala štiri načrte pastirskega pisma, odposlala letala in avtomobile po škofo, da so prispeli v Zagreb, ker je bil ves promet že nemogoč. Tu so v enem dnevu pregledali vse štiri načrte, jih odobrili, še istega dne natisnili in jih s posebnimi kurirji poslali v Nemčijo, Italijo in Svico, kjer so jih dostavili tujim poslanstvom. To pastirsko pismo je imelo dvojen namen: Na eni strani izjavljati doma duhovni pritisk na ljudstvo, da bi se nadalje bilo poslušno ustaškemu režimu, na drugi strani pa zbuditi pozornost tujine in prikazati nujno potrebo zunanje intervencije v Jugoslaviji. Istemu namenu je služil tudi razgovor med Stepincom, Paveičem in odposlanci ljubljanskega škofa dr.

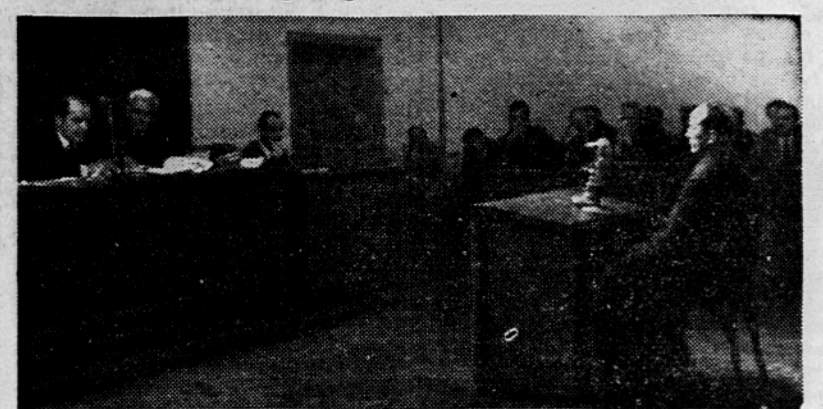
Rožmana, po katerem naj bi se ustaši umaknili v Slovenijo in tam skupno s četniki in belogardisti vsaj nekaj časa držali črto Reka-Ljubljana, dokler ne bi prispela pomoč od zapade. Prav tako so organizirali priprave za izselitev blizu 500.000 Hrvatov v Avstrijo odnosno v Nemčijo, da bi s takim množičnim begom utemeljili nujno potrebo intervencije. Temu namenu naj bi služil, beg dr. Mačka, da bi tako še bolj prikazali, kako ni v Jugoslaviji nihče varen življenja in da je zato neobhodno potrebna zunanja intervencija. Vse to je z vso vnemo podpiral nadškof dr. Stepinac, ki je nadaljeval to delo tudi po osvoboditvi z organiziranjem ustaško križarskih terorističnih tolp, da bi na zunaj zbudil vtis, da razsaja v Jugoslaviji državljanska vojna. In za vse to se je pustil nadškof Stepinac od ustašev plačati. Bivši ustaški zunanji minister Alažbegović je v preiskavi izpovedal, da je dobil Stepinac za izdajo tega pastirskega pisma izplačanih 100 milijonov kun. Vidite, je ugotovil javni tožilec, kam ste kot vrhovni poglavar katoliške cerkve v Jugoslaviji pripeljali cerkev in duhovščino. Napravili ste iz katoliške cerkve ustaško dekle.

Katoliška cerkev uživa sedaj popolno svobodo

Tudi soobtoženi frančiškanski provincijal Martinčić je potrdil, da je imelo to pastirsko pismo popolnoma političen značaj in da je zbradi tega odklonil vsako sodelovanje. Izjavil je tudi, da uživa katoliška cerkev sedaj popolno svobodo, v NDH pa je bila zbradi postopka Stepinca, ki se je vezal na ustaše, pod najhujšim pritiskom. Zloraba cerkve in vere v politične svrhe je bila v tej sodni razpravi povsem jasno dokazana. Aprila 1941 je nadškof Stepinac sklical škofijsko konferenco ter izdal pastirsko pismo zato, da je pozval vernike, naj podprejo ustaški režim. Marca 1945, ko je NDH že razpadala, je izdal drugo pastirsko pismo, da bi to ustaško tvorbo rešil in preprečil zmag nad fašizmom. Septembra 1945 pa je izdal tretje pastirsko pismo zato, da bi hujškal proti ljudski oblasti in podpiral sovražno delo mednarodne reakcije. V vseh treh pastirskih pismih se je jasno izrazil prvi namen nadškofa dr. Stepinca.

Razstava »Slikarstvo in kiparstvo narodov Jugoslavije 19. in 20. stoletja«

Dr. Stepinac je imel daljši govor, v katerem je skušal prikazati, kakor da je sodna razprava neperjena proti katoliški cerkvi, češ, da ne sedi na zatožni klopi kot Stepinac, marveč kot nadškof Stepinac. Povzpel se je celo do trditve, da sedanja oblast nima pravice terjati od nje odgovor za njegovo delovanje med okupacijo, marveč šele za čas od 8. maja 1945 dalje. Napadel je staro Jugoslavijo, češ da je bila takrat katoliška cerkev zatirana. Tudi v stari Jugoslaviji je bil vojni vikar in zato ne vidi nobene greha, če je bil tudi vikar ustaške vojske. Preganjanje cerkve je skušal dokazati z navajanjem obsodb nekaterih izdajalskih duhovnikov, ki jih je zadela pravična kazen. Skliceval se je zlasti na prime nekega petokoknaša, češ, da bi bilo dovolj, če bi ga obsodili na osem let, ne pa

Obtoženi nadškof A. Stepinac pred Ljudskim sodiščem v Zagrebu

na smrt. Za omejevanje svobode smatra tudi ustavno določbo o podražavljenju šolstva, češ da je z njo uničeno vse katoliško šolstvo. Posebno je tožil, da katoliški tisk ne more več svobodno klevetati, kakor je delal med okupacijo in prej, ker tudi zanj veljajo enaki zakoni kakor za vse druge. Ponovil je trditve zadnjega pastirskega pisma g.de verouka, civilnega zakona in cetkvenega premoženja ter agrarne reforme, ki da je cerkev oropala brez prejšnjega sporazuma z Vatikonom. Pritoževal se je nad šolskimi knjigami, češ, da niso pisane v krščaskem duhu, marveč v duhu materializma. Nimam nič proti temu, da preidejo tovarne, rudniki itd. v roke delavca, ker je to v skladu s papeževo encikliko, je dejal, toda cerkvi naj bi pustili njena veleposestva in samostansko bogastvo. Končno je izjavil, da je neobhodno potreben sporazum med državo in Vatikonom, kajti potem bodo tudi škofoje po navodilih Vatikana spremenili svoje stališče. Proti kazni se ne bo pritožil, ker ima čisto vest. Predsednik sodišča je na njegovo

izvajanje ugotovil, da se ni niti z eno samo besedo dotaknil stvari, ki mu jih očita obtožnica. Niti z besedico ni omenil svojega delovanja z ustaši, svojega rovarjenja proti ljudski republiki, ne svojega delovanja s križarji, ne konspiracij z ustaškimi kvotoliki. Niti ene besede ni omenil v opravilno nasilnega pokrščevanja Srbov. Odločno je predsednik zavnil drzno trditve, da ljudsko sodišče ni upravičeno soditi po novem duhu dejanja med okupacijo. Po tej logiki bi morali tudi Ante Pavelića in druge ustaške zločince takoj izpustiti iz zapore, ker sedaj po osvoboditvi niso še nitogar ubili. Ko ga je predsednik ponovno pozval, naj odgovarja na konkretne trditve obtožnice je dr. Stepinac izjavil: — Ne želim govoriti o tem in tudi nimam kaj izjaviti. Torej pomeni to, da vse priznate za dokazano. — Se ne smatram krivoga. S tem je bila današnja razprava zaključena in se bo nadaljevala jutri ob 8.

KULTURNI PREGLED

Z razstave tržaških slikarjev Cesarja in Lukežiča

Jože Cesar: »Portič«, olje

Razstava »Slikarstvo in kiparstvo narodov Jugoslavije 19. in 20. stoletja«

V nedeljo dopoldne so odprli v Umetniškem muzeju v Beogradu reprezentativno razstavo slikarstva in kiparstva narodov Jugoslavije XIX. in XX. stoletja. V imenu komiteja za kulturo in umetnost je razstavo odprl predsednik Vladislav Ribnikar in poudaril, da je to prva velika skupna umetniška manifestacija naših narodov ne samo po osvoboditvi naše dežele, temveč sploh prva te vrste v zgodovini narodov Jugoslavije. Pomen te razstave ni samo v tem, da bo pomagala k boljšemu medsebojnemu spoznavanju naših narodov, namenjena je predvsem drugim slovan-skim narodom. Prensli jo bomo namreč v Sovjetsko zvezo, Češkoslovaško in Poljsko in eventualno tudi v druge prijateljske države. Za to so pri odpiranju del za to razstavo pazili na to, da so razstavljena najzanimivejša dela za posamezne dobe in za posamezne narode. Razstavljenih je okrog 300 del slikarjev in kiparjev iz vseh ljudskih republik Jugoslavije.

Gledališki list Mestnega ljudskega gledališča v Kočevju. Izhaja za vsako premiero. Odgovorni urednik M. Lorbar. Leto I, št. 1. Kočevje 1946.

OBNOVITEV FILHARMONIJE V ZADRU

Na pobudo odbora kulturno prosvetnih delavcev mesta Zadra je bil sestanek, na katerem so soglasno sklenili, da se obnovi zadrška filharmonija. Na sestanku je bil izvoljen upravni in nadzorni odbor filharmonije. Za dirigenta je bil postavljen prof. Ivo Staicer. V zvezi z obnovo filharmonije je prišlo do polnega izraza kulturno sodelovanje med hrvaškem pribivalstvom in italijanskim manjšino v Zadru. Zadrška filharmonija bo s svojim delom pomagala, da bo postal Zadar glasbeno središče severne Dalmacije. Razen simfoničnih koncertov bo zadrška filharmonija omogočala Narodnemu gledališču v Zadru, da bo lahko izvajalo tudi glasbene predstave.

Nove knjige in revije

Internacije. Zločin italijanskega okupatorja v Ljubljanski pokrajini. Izdal Slovenski knjižni zavod. Ljubljana 1946. A. Vasiljev, Državna ureditev ZSSR. Izdalo Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR. 72 strani. Ljubljana 1946. Industrija in rudarstvo Slovenije. Poročilo o delu ministrstva za industrijo in rudarstvo LRS. Izdalo ministrstvo za industrijo in rudarstvo LRS. Ljubljana 1946. Brošura, 28 strani. Finance Slovenije. Poročilo o delu ministrstva za finance LRS. Ljubljana 1946. Brošura, 16 strani. Izdalo ministrstvo za finance LRS. Gledališki list Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani (Gostovanje Moskvskega državnega gledališča Leninskega komsomola 4.—10. oktobra 1946). Posebna izdaja. Uredil dr. Bratko Kreft. Ljubljana 1946. 26 strani. D. Diderot, Otabrama dela. Predgovor napisal Eli Fincl. Prevešči s francuskega Raško Dimitrijević i Haim Alkalaj. Državni izdavaški zavod Jugoslavije. Beograd 1946. 430 strani.

Prosvetno tekmovanje v kočevskem okraju

Tekmovanje pevskih zborov in dramskih dručin v okraju Kočevje je bilo zaključeno v nedeljo dne 22. septembra, ko je bil kulturno prosvetni festival v Ribnici. Dopoldne je bilo prosvetno zborovanje in povorka, popoldne pa tekmovanje pevskih zborov. Nastopili so mešani in ženski pevski zbori iz Kočevja, mešani, moški, mladinski in ženski zbor iz Ribnice ter mešani zbor iz Dolenje vasi. Ocenjevalna komisija je po koncertu, ki je lepo uspel, razglasila uspehe: Največ izmed dosegljivih točk je dosegel ženski pevski zbor iz Kočevja in zasedel prvo mesto. Dober je bil moški in mladinski zbor iz Ribnice, od mešanih zborov je dosegel prvo mesto zbor iz Ribnice. Konkurenca med mešanimi zbori je bila zelo ostra in je razlika v doseženih točkah prav majhna. V splošnem so vsi nastopajoči pokazali dobro pripravo in zmogljivost dovršenega podajanja. V tekmovanju dramskih dručin je zasedla prvo mesto igralska družina mestnega ljudskega gledališča iz Kočevja z Arhardovo komedijo »Življenje je lep«, sledi igralska družina iz Ribnice, ki je priredila Finzgarjevo »Razvalino življenja«, tretje mesto je zasedla dramska družina iz Stare cerkve s Finzgarjevo »Verigo«.

Prizori zagrebškega procesa: Levo zgoraj: obtoženi Marić; spodaj: branitelji Crnkovič in Božo Bičan. Desno zgoraj: priča Ruža Petrović;

